

СЕКЦІЯ 3

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОТРИМАННЯ НАСЕЛЕННЯМ ЯКІСНИХ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ У СФЕРІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Л. В. БЕЗЗУБКО, д-р наук з держ. упр., проф. кафедри економіки

Ю. Є. КУЛІК, магістр

Донбаська національна академія будівництва і архітектури, м. Краматорськ

Комунальне господарство є проблемною галуззю практично в усіх пострадянських країнах. Населення невдоволено вартістю і якістю послуг, у галузь спостерігається низький рівень модернізації та автоматизації, неефективно використання ресурсів. В багатьох країнах здійснюється реформування ЖКГ шляхом прийняття спеціальних програм.

Програма в ЖКГ визначає комплекс взаємопов'язаних організаційних, економічних, соціальних, екологічних, фінансових і технічних заходів, направлених на вирішення важливих завдань галузі. Базується на чіткому визначенні мети і містить систему узгоджених за строками, ресурсами і виконавцями заходів із зазначенням очікуваних результатів, що забезпечують досягнення поставленої мети, з урахуванням довгострокових стратегічних пріоритетів економічного розвитку, визначених стратегією розвитку конкретної держави.

Розглянемо дієвість програм модернізації ЖКГ у різних країнах:

1. Російський уряд за результатами аналізу діючих та реалізованих програм у сфері модернізації ЖКГ робить ставку на приватних інвесторів, зокрема зарубіжних, вітчизняну науку і постійно діючий механізм стимулювання та контролю їх співпраці з боку відповідних державних органів. Централізоване фінансування забезпечується завдяки Фонду сприяння реформуванню ЖКГ, створення якого передбачене «Комплексною програмою модернізації і реформування ЖКГ на 2010-2020 роки» [1].

2. Для подолання проблем модернізації галузі ЖКГ Казахстану існує окремий інститут АТ «Казахстанський центр модернізації та розвитку житлово-комунального господарства», який спільно з російськими науковцями прикладає значні зусилля до формування Фонду розвитку ЖКГ [2].

3. Політика модернізації ЖКГ Польщі, Естонії, Латвії, Угорщини базувалась на зацікавленні приватного інвестора, проте співпрацювали інвестори на взаємовигідних умовах зі сформованими майже по всій країні житловими товариствами або ж навіть асоціаціями житлових товариств. Угорщина є лідером по впровадженню інновацій у ЖКГ [3, 4].

4. Німеччина відрізняється масштабами програм модернізації ЖКГ та комплексного підходу в їх реалізації, вдалим балансуванням між державними

та приватними інтересами, урахуванням синергетичного ефекту від взаємодії всіх видів програм. Виділення значних коштів федерального бюджету плюс лояльне кредитування, освітні програми та пілотні проекти забезпечують максимальний економічний та соціальний ефект [5].

5. Франція, як і Німеччина, правильно розставляє пріоритети. Спочатку програма теплодернізації будинків, потім удосконалення інфраструктури і, як результат, локальне теплозабезпечення, а потім перегляд тарифної політики. Проте варто враховувати, що точне копіювання такого алгоритму для України, навіть якщо знайдеться інвестор, може спричинити надто високі тарифи.

Аналіз досвіду різних країн світу показав, що розробка та впровадження програм потребують комплексного підходу, узгодження з програмами інших галузей, урахування можливих економічних і соціальних ефектів.

Загалом у зарубіжних країнах поза залежністю від форм власності на підприємства ЖКГ схема фінансування модернізації основних фондів завжди залишається однаковою. Підприємство-оператор (тобто той, хто ці фонди обслуговує й надає ЖКГ-послуги) залучає довгострокове фінансування на фінансових ринках, після чого на залучені кошти обновляє фонди, потім 10-15 років виплачує кредит за низькими ставками. А вже потім, ще через 5-10 років, підприємство нарешті починає отримувати нормальний прибуток. Цей процес є постійним. Тому в реальності підприємство поступово залучає кошти, поступово обновляє фонди, поступово отримує прибуток. Тобто триває процес довгострокового бізнесу, в якому 5-7% прибутку – це вже дуже хороший показник [6].

Загальні висновки: в Україні повинно здійснюватися для реформування ЖКГ розробка довгострокових програм державно-приватного партнерства, спеціальних інвестиційних програм, створення умов для зацікавлення потенційних вітчизняних та закордонних інвесторів. Але процес фінансування модернізації галузі має відбуватися централізовано з Фонду розвитку ЖКГ.

Виявлення особливостей формування та впровадження програм у сфері ЖКГ за кордоном потребує подальшого дослідження та адаптування до українських реалій.

Література:

1. Шинкаренко П. Реформа ЖКХ: поиск эффективных решений / П. Шинкаренко // *Проблемы теории и практики управления*. – 2007. – № 3. – С. 32–38.
2. Лукин А. А. Казахстан. О реформе в ЖКХ. URL: http://www.urbanconomics.ru/texts.php?folder_id=93 (дата звернення: 11.01.2019)
3. Рідош Є. Реформа відносин у ЖКГ: орієнтуємось на сусідів. URL: <http://jkg-portal.com.ua/ua/analyticnews/analytikarizne/11591-reforma-vdnosin-u-zhkg-orntumosya-na-susdv> (дата звернення: 11.01.2019)
4. Олійник Н. І. Досвід прибалтійських країн у проведенні модернізації житлового фонду / Н. І. Олійник // *Вісник НАДУ*. – 2009. – № 2. – С. 95–104.
5. Димченко О. В. Житлово-комунальне господарство в реформаційному процесі: монографія / О. В. Димченко. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 356 с.
6. Фурман Р. С. Житлово-комунальне господарство: закордонний і вітчизняний досвід його реформування та розвитку / Р. С. Фурман. – Вінниця, 2012. – 345 с.